

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

Cap. 5. De mutuis laici Principis eiusque subditorum obligationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

CAPVT V.

De mutuis laici Principis eiusque
subditorum obligatio-
nibus.

30
Subditi erga
Principem
quatuor obli-
gationes.

QUATVOR sunt principia subditi erga suum Principem obligationes. Prima, vt in rebus honestis, & iustis ei subiciatur: vnde debet leges honestas, & iustas acceptare. Secunda, vt cogi possit à Principe, vel Republica, ad aliquid agendum, vel vitandum etiam cum periculo vitae, vel cum poena mortis. Quia Princeps habet ius conseruandi bonum commune, ad quod praedicta aliquando sunt necessaria. Tertia, vt teneatur legibus obedire etiam civilibus sub graui periculo: quae autem haec sunt, *Volunt. 1.* in materia de legibus expressi. Quarta, vt teneatur suum Principem ab hostibus defendere, ac pro eo, si opus sit, vitam profunderet. *Filliuc. tract. 28. p. 2. n. 112.* & alij communiter.

31
Obligatio va-
salis circa ve-
tigaliorum
solutionem.

Potest vasallus debet vectigalia soluere: imò quas gabellas, si iustae sint: Si non petantur, seclusa fraude, non debentur. Soluentes penam non tenentur ad gabellam; tenentur tamen, quando in conscientia eorum id relinqueretur. Potest non solui, quando certo scitur, non impendi gabellam in rem, ob quam est imposta. In dubio autem de iustitia pro principe est praesumendum, & soluenda etiam infideli. *Filliuc. tra. 28. part. 2. nu. 113.* & alij communiter.

32
In multis te-
netur Prin-
ceps iurissim
erga subditos.

Principes saeculares vicissim tenentur in multis erga suos subditos. Vnde octo annumerantur laici Superioris propriae virtutes: Religio in Deum Clementia, & mansuetudo. Liberalitas, Iustitia, Fortitudo, praesertim bellica. Prudentia rerum agendarum, Magnificencia in Templis extruendis, erigendis Academiis, &c. & Magnanimitas. *Nauar. sum. cap. 25. à num. 1. Filliuc. tr. 28. part. 2. num. 125. Azor. 10. 2. libr. 11. c. 6.*

33
Decem Prin-
cipis peccata.

Verum Principum peccata ad decem possunt reduci. Peccant in immodica regnandi libidine. In indicendo iniusto bello. In socordia, & negligentia circa artium munitionem, vnde populi pax, & securitas pender. In non reficiendo publicas vias, ac custodiendas, vnde salus viatorum periclitatur. In non subueniendis pauperibus, & miserabilibus personis graua incommoda ex inopia sustentibus. In non tollendis grauis ac noxiis consuetudinibus vsurarium, contractuum lege naturali, vel Ecclesiastica prohibitorum, ludorum, aut spectaculorum cum delictorum lethalium mortali periculo. In imponendo tributa iniqua, vel antiqua sine causa augendo, vel cogendo subditos ad extruendas proprias domos, mercede non adhibita. Si iniquas leges concedant. Si Ecclesiastica iura sibi abrogent. Si cogant per vim, vel fraudem subditos facere sibi donationes: & tunc ad restitutionem tenentur. Si leges condant in suum priuatum commodum. Si cogant subditos ad certa matrimonia contrahenda, vel à contrahendis impediunt. *Nauar. sum. cap. 25. à num. 1. Filliuc. tract. 28. p. 2. n. 125. Azor. 10. 2. l. 11. cap. 6.*

CAPVT VI.

De mutua serui, & domini obli-
gatione.

SERVORVM genera multa sunt: communes autem eorum obligationes ac principia debitorum dominis honorem deferre, obedientiam praestare in licitis, & honestis, res domini conseruare, in agitudine ei ea dominum procurare Sacramenta, si alij ex familia praestantiores non curent: à malis imminuentibus tutari. *Filliuc. tract. 28. part. 1. à num. 68.*

Capiti iniusto bello fugere possunt, non autem qui se in seruos vendideret. Iusto autem capiti bello, etiam fugere ad suos possunt, absque vitamen, aut fidei data deceptione. Capiti apud infideles, etiam possunt fugere, & iis dari ad fugam consilium: accipere etiam à Turcis, vel alij Christiani nominis hostibus possunt ad fugam necessaria. Habere possunt peculium suum mobilibus, vel immobilibus constans. Absque domini consensu inutilis est serui donatio. Et domino magis seruendum, quam uxori, si eo in scio, eam duxerit: Secus si sciente. In iis, quae contra naturale sit ius vel contra diuina precepta, parere non debent. *Filliuc. tr. 28. p. 1. à n. 52.*

Dominus vicissim tria debet seruo, honestam sustentationem, institutionem in rebus fidei, & coreptionem fraternali. Olim Romanis licebat seruos occidere, nunc sublata talis est potestas; si tamen occideret mancipium Dominus nihil illi deberet, nec si mutilaret. In quibusdam casibus nec etiam vendere licet. Alimenta domini erga mancipium. *36*
aliquando seruo obligatur: & ex delicto iusti eius commissio tenetur. Civilis actio esse potest in quibusdam casibus *Filliuc. tract. 28. part. 1. à num. 68.* Alibi vberior sermo recurret.

CAPVT VII.

De obligatione viri ad uxorem, & uxoris ad virum.

Vir erga uxorem obligatur. Non potest eam in diuinis praeceptis impedire in humanis vero iusta de causa potest. Non potest eam grauius, & multo minus atrociter percutere. Quia non est serua, sed sociata: moderatè castigare iuxta culpam habita ratione personae, conditione, & status matrimonij iure potest. Tenetur eam iniuria minime afficere: sed potest moderatè verbis corripere, non tamen contumeliosis. Tenetur domus gubernationem quantum ad rem ac mores attendere. Tenetur cum ista cohabitare: nec potest absque iusta causa longo tempore abesse, iusta autem causa esset alicuius momenti negotium, superioris obedientia, inimicitiae vitandae, exilium. *37*
Nauar.